Lietas arhīva Nr. CA-0070-20/7
ECLI:LV:ZAT:2020:0124.C73490718.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2020.gada 24.janvārī

Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Daina Baltā
tiesnese Marianna Terjuhana
tiesnesis Aigars Sniedzītis
ar sekretāri Evitu Ahmedčiku,

piedaloties prasītājas pilnvarotās personas pārstāvim /pers. A/
izskatīja atklātā tiesas sēdē vienkāršotās procedūras lietu apdrošināšanas akciju sabiedrības "BALTA" prasībā pret /pers. B/ par naudas piedziņu sakarā ar apdrošināšanas akciju sabiedrības "BALTA" apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2019.gada 10.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītājas apdrošināšanas akciju sabiedrības (turpmāk – AAS) "BALTA" pilnvarotā persona "JULIANUS INKASSO LATVIJA" 2018.gada 22.oktobrī iesniedza Zemgales rajona tiesā prasības pieteikumu vienkāršotās procedūras lietā par naudas piedziņu pret atbildētāju /pers. B/, izvirzot prasījumu piedzīt no atbildētāja prasītājas labā galveno parādu 469,53 *euro,* likumiskos procentus 36,62 *euro*, kā arī tiesas izdevumus 79,22 *euro,* atzīstot prasītājas tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos 6% gadā no galvenā parāda par laiku līdz sprieduma izpildes dienai.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi.

[1.1] Starp AAS "BALTA" un /pers. E/ tika noslēgts sauszemes transportlīdzekļa īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātas apdrošināšanas līgums Polises Nr.SBD120154 (turpmāk – Apdrošināšanas līgums) ar darbības termiņu no 06.11.2013. līdz 06.05.2014, apdrošinot transportlīdzekļa /TL marka/, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, īpašnieka civiltiesisko atbildību.

[1.2] 2013.gada 8.decembrī notika ceļu satiksmes negadījums (turpmāk – satiksmes negadījums), kurā cieta atbildētājam piederošs transportlīdzeklis /TL marka/, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/.

[1.3] Sākotnēji policija konstatēja, ka satiksmes negadījumu izraisīja /pers. E/, vadot transportlīdzekli /TL marka/.

Prasītāja apskatīja atbildētāja transportlīdzekli, novērtēja zaudējumus un izmaksāja atbildētājam apdrošināšanas atlīdzību 732,45 *euro* par transportlīdzekļa remontu.

[1.4] Vēlāk izvērtējot satiksmes negadījuma apstākļus, Valsts policija konstatēja, ka /pers. E/ nevar inkriminēt Ceļu satiksmes noteikumu neievērošanu, un administratīva lietvedība tika izbeigta.

[1.5] Atbildētājam tika paziņots, ka viņam ir pienākums saskaņā ar apdrošinātāja lēmumu atmaksāt 366,23 *euro* – 50% no izmaksātas atlīdzības.

Atbildētājam tika lūgts labprātīgi atlīdzināt zaudējumus, tika brīdināts par zaudējuma apmēru un likumiskiem procentiem. No neatmaksātas pamatsummas 366,23 *euro* tika aprēķināti likumiskie nokavējuma 0,01644% dienā (aprēķins apturēts, sasniedzot 10% no pamatparāda summas).

[1.6] Lietā ar Valsts policijas izziņu, aprēķinu un maksājuma uzdevumu pierādīti civiltiesiskās atbildības priekšnosacījumi.

Apdrošināšanas atlīdzība tika izmaksāta, jo atbildētājs pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumus un viņa rīcība bija prettiesiska.

[1.7] Tā kā atbildētājs labprātīgi nesedza prasītājai zaudējumus, prasītāja atbilstoši Sadarbības līguma Nr.01490-05-11 nosacījumiem un izsniegtajai pilnvarai ir pilnvarojusi SIA "JULIANUS INKASSO LATVIJA" iekasēt no atbildētāja iepriekš minētos zaudējumus tiesas ceļā. Līdz ar ko prasītājai radās papildus zaudējumi fiksētās maksas 103,30 *euro* (fiksētā maksa 85,37 *euro* + PVN 21% 17,93 *euro*) apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā (nepieciešamo dokumentu izprasīšana un to apkopošana, prasības pieteikuma sagatavošana, nosūtīšana utt.). Atbildētājam pienākums segt ne tikai zaudējumus, kas saistīti ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, bet arī zaudējumus, kas saistīti ar zaudējumu atgūšanas administrēšanu tiesvedības procesā. Prasītājai nebūtu jācieš šo zaudējumu, ja atbildētājs savlaicīgi atlīdzinātu nodarīto zaudējumu par apdrošināšanas izmaksu.

Prasība pamatota ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātas apdrošināšanas likuma (turpmāk – OCTA likums) 2., 3., 31., 35.pantu, Civillikuma 1753., 1756., 1775., 1779., 1784.pantu.

[2] 2018.gada 27.novembrī lietā saņemti atbildētāja /pers. B/ rakstveida paskaidrojumi par prasību (lietas 46.-47.lapa), kuros norādīts, ka prasība netiek atzīta, jo atbildētājs 2013.gada 8.decembra satiksmes negadījumā nav piedalījies, kā arī nepazīst un nekad nav saticis /pers. E/, atbildētajam nav nekāda sakara ar šo notikumu, atlīdzību no AAS "BALTA" nav saņēmis.

[3] Ar Zemgales rajona tiesas 2019.gada 10.janvāra spriedumu prasība noraidīta.

Pirmās instances tiesas spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[3.1] Zaudējumu atlīdzības piedziņas priekšnosacījumi (Civillikuma 1770., 1773., 1775., 1779.pants) atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta nosacījumiem ir jāpierāda tai personai, kura prasa zaudējumu piedziņu, savukārt atbildētājam ir jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Nav strīda par to, ka viens no zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumiem – zaudējumu esamība un to apmērs atbilst cietušajai personai izmaksātās atlīdzības apmēram. Tiesas ieskatā prasītāja nav pierādījusi, ka tieši atbildētāja prettiesiska rīcība (bezdarbība) būtu radījusi zaudējumus.

[3.2] Apdrošināšanas līgums (lietas 20.lapa) apliecina, ka ir veikta transportlīdzekļa /TL marka/, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšana laikam no 06.11.2013. līdz 06.05.2014.

Izziņā par ceļu satiksmes negadījumu (lietas 21.-22.lapa) aprakstā norādīts, ka 2013.gada 8.decembrī /pers. E/, vadot transportlīdzekli /TL marka/, izraisīja sadursmi ar transportlīdzekli /TL marka/, kuru vadīja /pers. G/.

[3.3] Pamatojoties uz 2013.gada 16.decembra transportlīdzekļa apskates protokolu (lietas 30.-31.lapa), paziņojumu par apdrošināšanas atlīdzības

izmaksu (lietas 34.lapa), 2014.gada 3.janvārī prasītāja izmaksāja atbildētājam apdrošināšanas atlīdzību 732,46 *euro* (lietas 35.lapa).

[3.4] Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja 2014.gada 7.janvāra lēmumā administratīvā pārkāpuma lietā Nr.PA 958021 (lietas 23.lapa) norādīts, ka iepazīstoties ar administratīvā pārkāpuma lietu kopumā, t.sk. pieejamo fotomateriālu un abu transportlīdzekļu bojājumu raksturu, kā arī nenoteikto sadursmes vietu, konstatēts, ka nevar pieņemt lēmumu objektīvu pierādījumu trūkumu un pretrunu dēļ un inkriminēt /pers. E/Ceļu satiksmes noteikumu neievērošanu, kāds norādīts protokolā (lietas 24.lapa). Lietā nav noskaidrota un pierādīta administratīvā pārkāpuma objektīvā puse, līdz ar to administratīvā lietvedība ir izbeidzama, kas nenozīmē, ka policija ir konstatējusi otra satiksmes negadījumā iesaistītā vadītāja vainu vai vainojamību, vai prettiesisku rīcību, tiesa nekonstatē atbildētāja prettiesisku rīcību un cēloņsakarību ar prasītājam esošajiem zaudējumiem.

[3.5] Prasītāja 2014.gada 20.martā nosūtīja atbildētājam paziņojumu, kurā norādīja, ka viņam ir pienākums saskaņā ar apdrošinātāja lēmumu atmaksāt 50% no izmaksātas atlīdzības, jo par satiksmes atgadījuma izraisītājiem ir atzīti abi satiksmes negadījuma dalībnieki (lietas 36.lapa).

[3.6] Tiesai nav iesniegti pierādījumi par šādu dokumentu esamību, tiesai nav iesniegti arī pierādījumi, kā un kādā veidā prasītāja pati būtu noteikusi iesaistīto personu vainojamības pakāpi, līdz ar to tiesa secina, ka prasītāja savu prasību nav pamatojusi un pierādījusi, līdz ar to prasība par zaudējumu piedziņu ir noraidāma.

[3.7] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja papildus zaudējumus 103,30 *euro*, kuri prasītājai radās saskaņā ar Sadarbības līgumu par tiesvedības pakalpojumiem.

Lietā nav strīds, ka prasītāja un SIA "JULIANUS INKASSO LATVIJA" 2011.gada 12.oktobrī ir noslēguši Sadarbības līgumu (lietas 11.lapa) par prasītājas regresa prasījumu pārvaldīšanu. Maksājuma uzdevums Nr.25194 (lietas 19.lapa) apstiprina, ka prasītāja ir pārskaitījusi pilnvarotai personai 85,37 *euro* un pievienotās vērtības nodokli 17,93 *euro*, pavisam kopā 103,30 *euro*.

Prasītājas apsvērumu, ka tā veic atskaitījumus Garantijas fondā, tādēļ tiesai ir pamats piemērot Augstākās tiesas 2015.gada 30.jūnija spriedumā lietā Nr.SKC-0093/2015 izteiktās atziņas, tiesa atzīst par nepamatotu, jo pienākums veikt atskaitījumus Garantijas fondā prasītājai uzliks ar OCTA likumu, tieši tāpat kā pārējām apdrošināšanas sabiedrībām (17.panta piektā daļa), kurām dotas tiesības veikt sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu Latvijas Republikā. Arī prasītājas un biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" kompetence, tiesības un pienākumi, kas vērtēti minētajā spriedumā, ir atšķirīgi, tādēļ šajā lietā nav piemērojami.

Prasītājas argumentu, ka atbildētāja pienākums ir segt ne tikai zaudējumus, kas saistīti ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, bet arī zaudējumus, kas saistīti ar zaudējumu atgūšanas administrēšanu tiesvedības procesā, tiesa atzīst par nepamatotu, jo fiksētā maksa 103,30 *euro*, ko prasītāja samaksājusi pilnvarotai personai, nav atzīstama par prasītājas zaudējumiem OCTA likuma 20.panta pirmās daļas vai Civillikuma 1779.panta izpratnē. Šos izdevumus prasītāja labprātīgi ir izvēlējusies segt par pakalpojumiem, kas saistīti ar kredītinformācijas nodrošināšanu un prasītājas regresa prasījumu pārvaldīšanu. Administrēšanas izdevumi, kurus prasītāja norādījusi kā zaudējumus, nav saistīti ar satiksmes negadījumu, tie nav izmaksāti negadījumā cietušajai personai, līdz ar ko minētā naudas summa 103,30 *euro* nav atzīstama par zaudējumiem Civillikuma 1779.panta izpratnē, kas būtu radušies atbildētāja darbības vai bezdarbības dēļ un kuru piedziņa būtu iespējama regresa kārtībā.

Jāņem vērā arī, ka izmaksas par lietas administrēšanu, kas aprēķinātas saskaņā ar prasītājas un tās pārstāvja noslēgto sadarbības līgumu, nekādā veidā citām personām nevar būt saistošas. Līdz ar to tiesa secina, ka prasība šajā daļā atzīstama par nepamatotu un noraidāmu.

[3.8] Prasītāja par laiku no 20.04.2014. līdz 10.10.2018. aprēķināja likumiskos procentus 36,62 *euro*, bet tā kā tiesa ir secinājusi, ka prasītājai nav tiesiska pamata prasīt atbildētājam atlīdzināt zaudējumus, nav arī nepieciešamības vērtēt likumisko procentu aprēķina pamatotību un tiesisko pamatu.

[3.9] Tā kā prasība ir noraidāma pilnībā, prasītāja cieš tiesas izdevumus.

[4] Par minēto spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza prasītājas pilnvarotā persona SIA "JULIANUS INKASSO LATVIJA" (lietas 62.lapa).

Prasītāja pārsūdz pirmās instances spriedumu pilnā apjomā, uzskata to par nepamatotu un atceļamu turpmāk norādīto argumentu dēļ.

[4.1] Tiesas secinājumi par pierādījumu neesamību paziņojuma nosūtīšanai atbildētājam ar pienākumu saskaņā ar apdrošinātāja lēmumu atmaksāt 50% no izmaksātas atlīdzības, par satiksmes negadījumā iesaistīto personu vainojamības pakāpes noteikšanu ir pretrunā ar lietā iesniegtiem pierādījumiem, neatbilst likumu normām un judikatūrai.

Saskaņā ar judikatūru tiesai ir pienākums paziņot prasītājam par lietā nozīmīgu faktisko apstākļu noskaidrošanai nepieciešamo pierādījumu trūkumu (*Augstākās tiesas 2016.gada marta spriedums lietā Nr.SKC-66/2016, 2016.gada 20.maija spriedums lietā Nr.SKC-0016/201, 2016.gada 28.decembra spriedums lietā Nr.SKC-382/2016*).

Izskatot lietu pirmās instances tiesā, papildus pierādījumi no prasītājas nebija izprasīti, kā arī tiesa uzskatīja, ka nav nepieciešama lietas izskatīšana tiesas sēdē, lai noklausītos pušu paskaidrojumus.

[4.2] Lietā ir iesniegta izziņa par satiksmes negadījumu un administratīvā pārkāpuma lietas materiāli, kas pamato prasības pieteikumā izklāstīto par atbildētāja vainas pakāpes noteikšanu.

Lietā ir iesniegts arī AAS "BALTA" atbildētājam adresētais sūtījums, kurā viņam bija paziņots par lēmumu apdrošināšanas atlīdzības lietā, un SIA "JULIANUS INKASSO LATVIJA" paziņojums, kurš satur identisku informāciju.

Prasītājai nav saglabājušies nosūtīto vēstuļu saraksti, bet no savas puses prasītāja iesniedza pasta sarakstu, no kura ir redzams, ka atbildētājam bija nosūtīts attiecīgs paziņojums (saraksta 26.p.).

[4.3] Atbilstoši OCTA likuma 31.panta pirmajai daļai, tiesu praksē ir nostiprinājies uzskats, ka apdrošinātājs ir persona, kas vērtē apdrošināšanas atlīdzības izmaksas pamatotību, tai skaitā vērtē katra CSN iesaistītā transportlīdzekļa vadītāja atbildību par CSN izraisīšanu, un, ja konstatēta apdrošinātā atbildīgā transportlīdzekļa vadītāja civiltiesiskā atbildība, aprēķina cietušajam apdrošināšanas atlīdzības apmēru, kas ir pamats lēmuma pieņemšanai par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu (sk. *Tiesu prakses apkopojums. Pēc Augstākās tiesas pasūtījuma sastādījis: Dr. iur, Vadims Mantrovs. Informatīvais atbalsts: Augstākās tiesas Judikatūras un zinātniski analītiskā nodaļa. Rīga 2015*).

Atbildētājs neapstrīdēja prasītājas lēmumu atlīdzības lietā nedz pēc paziņojumu saņemšanas, nedz tiesā. Prasītājas rīcībā ir izdruka no biedrības "Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" datu bāzes, Atzinums Nr.477479 par satiksmes negadījuma dalībnieku atbildības pakāpes noteikšanu.

[4.4] Izklāstītais norāda uz to, ka tiesa ne tikai ir nepareizi piemērojusi vai iztulkojusi materiālo tiesību normu, pārkāpusi procesuālo tiesību normu, un tas ir novedis pie lietas nepareizas izspriešanas, bet arī ignorējusi judikatūru un tiesu praksi.

Prasītāja lūdz apelācijas instances tiesu prasību apmierināt.

[5] Ar Zemgales apgabaltiesas tiesneses 2019.gada 28.februāra lēmumu rezolūcijas veidā ierosināta apelācijas tiesvedība, lieta pamatojoties uz Civilprocesa likuma 440.[11] panta trešo daļu nolikta izskatīšanai apelācijas instances tiesas sēdē (lietas 72.lapa).

[6] Tiesas sēdē atbildētājs /pers. B/ nav ieradies. Par tiesas sēdes vietu un laiku paziņots likumā noteiktajā kārtībā. Atbildētāja neierašanās attaisnojošie iemesli nav zināmi.

Tiesa, noklausoties prasītājas pārstāvja viedokli, nolēma lietu skatīt bez atbildētāja klātbūtnes.

Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotās personas SIA "JULIANUS INKASSO LATVIJA" pārstāvis /pers. A/ prasību, apelācijas sūdzību uzturēja atbilstoši tajās norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[7] Civillietu tiesas kolēģija, noklausījusies prasītājas pilnvarotās personas pārstāvja paskaidrojumus un pamatojoties uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā, apsvērusi apelācijas sūdzības motīvus, atzīst apelācijas sūdzību par nepamatotu un prasību par noraidāmu.

[7.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 440.[1]pantu apelācijas sūdzības vienkāršotās procedūras lietās apelācijas instances tiesā izskata šā likuma 52.-54.nodaļā noteiktajā kārtībā, ievērojot šajā nodaļā paredzētos izņēmumus.

[7.2] Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmajai daļai lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā ir nosakāmas pēc uzturētā prasības pieteikuma pret atbildētāju, pārsūdzētā sprieduma, atkarībā no apelācijas sūdzības satura.

Apelācijas sūdzībā prasītāja norādījusi, ka pārsūdz spriedumu pilnā apjomā.

[7.3] No apelācijas sūdzības satura redzams, ka netiek apstrīdēti pirmās instances tiesas konstatētie fakti: par prasītājas noslēgto ar /pers. E/Apdrošināšanas līgumu Nr.SBD120154; par 2013.gada 8.decembrī notikušo satiksmes negadījumu, kurā iesaistīti atbildētājam piederošais transportlīdzeklis /TL marka/ un /pers. E/ piederošais transportlīdzeklis /TL marka/; par atbildētājam izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību 732,46 *euro*.

Līdz ar to, ievērojot Civilprocesa likuma 440.[1] pantu un 430.panta trešo daļu, šos faktus apelācijas instances tiesa nepārbauda.

[7.4] Prasība par naudas – apdrošināšanas atlīdzības daļas, atprasījumu pamatota ar OCTA likuma 31.panta pirmo daļu un Civillikuma 1775., 1779.,1784.pantu.

Kā redzams no lietas materiāliem, prasītāja 2013.gada 16.decembrī saņēmusi apdrošināšanas pieteikumu pēc notikušā 2013.gada 8.decembrī satiksmes negadījuma Rīgā, Ulbrokas ielas krustojumā ar Augusta Deglava ielu, kuru prasītājai iesniedza transportlīdzekļa /TL marka/ vadītājs /pers. G/ (lietas 30.-31.lapa).

No prasītājas 2014.gada 2.janvāra paziņojuma atbildētājam (lietas 34.lapa) redzams, ka AAS "BALTA" 2014.gada 2.janvārī pieņēma lēmumu Nr.A477479 izmaksāt atbildētājam apdrošināšanas atlīdzību 732,45 *euro* par transportlīdzekli /TL marka/, izpildot tiesisku darījumu – sauszemes transportlīdzekļu īpašnieka civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līgumu – un OCTA likumu.

Apdrošināšanas atlīdzība 732,45 *euro* atbildētājam /pers. B/ pārskaitīta 2014.gada 3.janvārī, ko pierāda lietā maksājuma uzdevuma kopija (lietas 35.lapa).

[7.5] Lietā nav strīda, ka prasītāja pēc Valsts policijas 2014.gada 7.janvāra lēmuma izbeigt administratīvo lietvedību pret transportlīdzekļa /TL marka/īpašnieku un vadītāju /pers. E/ (lietas 23.lapa) pārvērtējusi satiksmes negadījuma apstākļus.

Apelācijas sūdzībai pievienots 2014.gada 11.februāra Atzinums Mr.477479 CSNg apstākļu izvērtējumam un CSNg dalībnieku atbildības pakāpes noteikšanai, kuru, sastādīja Transportlīdzekļu tehniskais eksperts /pers. R/, atzīstot par minētā satiksmes negadījuma izraisītājiem abus satiksmes dalībniekus ar vienādu atbildības sadalījumu (lietas 67.lapa).

[7.6] Prasības pieteikumā prasītāja norādījusi uz atbildētāja pienākumu atmaksāt 50% no izmaksātās atlīdzības pamatojoties uz lēmumu – 2014.gada 20.marta paziņojumu atbildētājam "Par lēmumu apdrošināšanas atlīdzības lietā Nr.477479", kur atsaucoties uz no Ceļu policijas saņemtajiem materiāliem, Satiksmes biroja metodisko rekomendāciju krājumu "Atbildības sadalījums starp vainīgajiem CSNg izraisīšanā," norādīts, ka ir nepamatoti veikta apdrošināšanas atlīdzība pilnā apmērā, kaut pienācās 50%, ka pamatojoties uz Civillikuma 2391.pantu, OCTA likuma 3.panta pirmo daļu atbildētājam līdz 2014.gada 20.aprīlim jāpārskaita 366,23 *euro* (lietas 36.lapa).

[7.7] Prasītāja rakstveida paskaidrojumos apelācijas instances tiesai (lietas 79.-80.lapa) atsaucas uz vairākiem Augstākās tiesas spriedumiem, kas taisīti lietās saistībā ar sauszemes transportlīdzekļu vadītāju civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu, tikai ar atšķirīgiem apstākļiem no izskatāmās lietas, kuros paustas atziņas, ka apdrošinātāja tiesības izvērtēt un noteikt katras ceļu satiksmes negadījumā iesaistītās personas atbildību par nodarītajiem zaudējumiem, turklāt, lemjot par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, nav jāvadās tikai no Valsts policijas lēmuma administratīvā pārkāpuma lietā (sk., piemēram, *Augstākās tiesas 2007.gada 31.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-546/2007 (C30211505), 2008.gada 9.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-9/2008 (C30143005)*).

[7.8] OCTA likuma 31.panta pirmā daļa noteic, ka apdrošinātāji, kas ir apdrošinājuši ceļu satiksmes negadījumos iesaistīto transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs, ņemot vērā ceļu satiksmes negadījuma apstākļus, izvērtē un nosaka katras ceļu satiksmes negadījumā iesaistītās personas atbildību par nodarītajiem zaudējumiem.

OCTA likuma 31.panta septītā daļa noteic, ja ir zināmas ceļu satiksmes negadījumā iesaistītās personas, bet to pretrunīgo liecību dēļ nav iespējams noteikt šo personu atbildības pakāpi, tad, zaudējumus atlīdzinot, pieņem, ka atbildības pakāpe ceļu satiksmes negadījumā iesaistītajām personām ir vienāda.

Savukārt OCTA likuma 39.panta pirmā daļa noteic, ja ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušās personas vaina ir noskaidrota vai ir zināma ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījusī persona un nodarītie zaudējumi ir aprēķināmi, triju mēnešu laikā no šā likuma 36.panta otrajā un ceturtajā daļā minētā rakstveida pieteikuma saņemšanas dienas, bet ne vēlāk kā mēneša laikā pēc visu nepieciešamo dokumentu saņemšanas apdrošinātājs vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu un nosūta attiecīgu rakstveida informāciju apdrošināšanas atlīdzības pieprasītājam.

[7.9] No minētajām tiesību normām (*redakcijā, kāda bija spēkā 2013.gada 8.decembrī, kad notika satiksmes negadījums*) nepārprotami izriet apdrošinātāja pienākums, pirms pieņemt lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, izvērtēt konkrētā satiksmes negadījuma apstākļus, noteikt katras tajā iesaistītās personas atbildības pakāpi par nodarītajiem zaudējumiem un atbilstoši tai aprēķināt izmaksājamo atlīdzību, bet apdrošinātājs nav saistīts ar lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, kas, turklāt, kā konkrētā gadījumā pieņemts pēc apdrošināšanas atlīdzības izmaksas.

[7.10] Pieņemot 2014.gada 2.janvārī lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu atbildētājam, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka AAS "BALTA" bija noskaidrojusi 2013.gada 8.decembra satiksmes negadījuma apstākļus, noteikusi katras tajā iesaistītās personas atbildības pakāpi par nodarītajiem zaudējumiem un aprēķinājusi nodarītos zaudējumus.

No prasītājas pilnvarotās personas pārstāvja paskaidrojumiem un lietas materiāliem neizriet, ka AAS "BALTA" 2014.gada 2.janvāra lēmums nav spēkā.

Konkrētajos apstākļos Civillietu tiesas kolēģija pievienojas Augstākās tiesas 2018.gada 7.augusta lēmumā lietā Nr.C29598016, SKC-1356/2018 (ECLI:LV:A:2018:0807.C29598016.3.L) norādītajam atbilstoši minēto OCTA likuma attiecīgo normu interpretācijai, ka tās neparedz apdrošinātājam tiesības regresa kārtībā atprasīt apdrošināšanas atlīdzību (vai tās daļu), kas, pamatojoties uz apdrošinātāja pieņemto lēmumu, izmaksāta cietušajam.

[7.11] Šādos apstākļos prasību par apdrošināšanas atlīdzības daļas atprasījumu uz OCTA likuma 31.panta pirmās daļas nav pamata apmierināt.

[7.12] Prasītāja prasībā norādītos apstākļus saistījusi arī ar Civillikuma 1775., 1779., 1784.pantu, uzskatot, ka atbildētājs ir nodarījis prasītājai zaudējumus, kas atbilst pusei no atbildētājam izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības.

Apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesas secinātajam, atsaucoties uz Civillikumā noteiktajiem zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumiem, ka prasītāja nav pierādījusi, ka tieši atbildētāja prettiesiska rīcība (bezdarbība) būtu radījusi zaudējumus. Tātad lietas izskatīšanas gaitā nodibinātie apstākļi neveido Civillikuma 1775., 1779., 1784.panta sastāvu.

Atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" (*zaudējis spēku no 01.06.2018.*) 24.panta otrās daļas 1. un 2.punktam un OCTA likuma 31.panta pirmajai daļai prasītājas pienākums pirms līguma par apdrošināšanas atlīdzību pieņemšanas bija pārliecināties par apdrošināšanas riska iestāšanos.

Turklāt apelācijas sūdzībā nav norādīti argumenti, kā izpaužas pirmās instances tiesas sprieduma nepareizība, pirmkārt, izdarot secinājumu, ka ar administratīvās lietvedības izbeigšanu nenozīmē, ka Valts policija nav konstatējusi otra satiksmes negadījumā iesaistītā vadītāja vainu vai vainojamību, vai prettiesisku rīcību, otrkārt, noraidot prasību, kas pamatota ar Civillikuma 1775., 1779., 1784.pantu.

[7.13] Civillietu tiesas kolēģija pievienojas prasītājas apelācijas sūdzības argumentiem, ka pirmās instances tiesa, secinot, ka nav iesniegti pierādījumi par apdrošinātāja lēmumu atbildētājam atmaksāt 50% no izmaksātās atlīdzības, ka nav iesniegti pierādījumi par to, kā un kādā veidā prasītāja pati būtu noteikusi iesaistīto personu vainojamības pakāpi, nav ievērojusi pienākumu paziņot prasītājai par lietā nozīmīgu faktisko apstākļu noskaidrošanai nepieciešamo pierādījumu trūkumu. Neskatoties uz to apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nav pamats pretēja sprieduma taisīšanai.

[7.14] Tā kā prasība noraidāma, prasītājai tiesas izdevumi nav piespriežami.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 440.,[1] 440.,[12] 432.- 434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt AAS "BALTA," reģistrācijas Nr.40003049409, prasību vienkāršotās procedūras lietā pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, par naudas piedziņu.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas dienā – 2020.gada 24.janvārī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese (personiskais paraksts) D.Baltā
Tiesnese (personiskais paraksts) M.Terjuhana
Tiesnesis (personiskais paraksts) A.Sniedzītis